

קדושת הבכור והלוי

במדבר פרק ח

(ח) וידבר יקוק אל-משה לאמר:

(ז) קח את-הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם:

(זד) והקדלת את-הלויים מתוך בני ישראל ותיו לי הלויים:

(טו) ואחר-כך יבאו הלויים לעבד את-אֱהֵל מועד וטהרת אתם והנפת אתם תנופה:

(טז) לִי נתנים נתנים הקדו לִי מתוך בני ישראל תחת פטרת כל-רחם בכור כל מבני ישראל לקחתו אתם לִי:

(יז) כִּי לִי כל-בכור בבני ישראל בארץ ובקדמת ביום הפתו כל-בכור בארץ וטערתם הקדשתי אתם לִי:

(יח) ואקח את-הלויים תחת כל-בכור בבני ישראל:

(יט) ואקחה את-הלויים נתנים לאֱהֵרן ולבנותו מתוך בני ישראל לעבד את-עבדת בני-ישראל באֱהֵל מועד ולקפר על-בני ישראל ולא יחלה בבני ישראל נָגַע בגִּישַׁת בני-ישראל אל-הקדש:

(כג) וידבר יקוק אל-משה לאמר:

(כד) זאת אשר ללויים מִלֵּן חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יִסֹּא לִעֲבֹד צִבָּא בְעַבְדַּת אֱהֵל מועד:

(כה) ומִבֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יִשׁוּב מִצִּבָּא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד:

(כו) ושרת את-אֱהֵרן ואת-בניו באֱהֵל מועד לשמור משמרת ועבודה לא יעבד נְכֵחַ מַעֲשֵׂה ללויים בַּמִּשְׁמֶרֶת: פ

רשיי במדבר פרשת בהעלותך פרק ח
(כד) זאת אשר ללויים - שנים
פוטלים בהם, ואין המומים פוטלים
בהם:

מבן חמש ועשרים - ובמקום אחר
אומר (במדבר ד, ג) מבן שלשים
וענה, הא כיצד, מבן כ"ה בא ללמוד
הלכות עבודה ולומד חמש שנים, ובן
שלשים עובד, מכאן לחלמיד שלא
ראה סימן יפה במשנתו בחמש שנים,
ששוב אינו רואה:

(כה) ולא יעבד עוד - עבודת משא
בכתף, אבל חוזר הוא לנעילת
שערים ולשיר ולטעון עגלות, וזהו
שרת את אחיו עם אחוהו, כתרומתו:
(כו) לשמר משמרת - לחנות טביב
לאהל, ולהקים ולזרוד בשעת
המסעות:

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת בהעלותך סימן ח

(ח) [ח, ו] קח את הלויים זה שאמר הכתוב ה' צדיק ירחן וגו' (תהלים יא) אין
הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחלה וכיון
שהוא עומד בנסיחונו הוא מעלה אותו לשררה וכן את מוצא באברהם אבינו נסוה
הקדוש ברוך הוא בעשר נסיונות ועמד בהן ואח"כ ברבו שנאמר (בראשית כד)
וה' ברך את אברהם בכל, וכן יצחק נסוה בימי אבימלך ועמד בנסיחונו וכו'.
... ואף שבטו של לוי נתנו נפשם על קדוש שמו של הקדוש ברוך הוא שלא
תבטל התורה שבשעה שהיו ישראל במצרים מאסו בתורה ובמילה והיו כלם
עובדי ע"ג וכו'.

... שבטו של לוי כלם צדיקים היו והיו עושין את התורה שנאמר (דברים לג) כי שמרו אמרתך זו תורה ובריתך ינצורו זו המילה ולא
עוד אלא משעשו את העגל לא נשתתפו שם שבטו של לוי שנאמר (שמות לב) ויעמד משה בשער המחנה וגו' ויאספו אליו כל
בני לוי, כיון שאמר להם למשה שימו איש חרבו על ירכו וגו' מיד עשו כן ולא נשאו פנים, וכן משה מברכן (דברים לג) האומר
לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו וגו', וכיון שראה הקדוש ברוך הוא שהיו כולם צדיקים ונסה אותם ועמדו ביסיונם שנאמר (שם
דברים לג) אשר נסיתו במסה, מיד אמר הקדוש ברוך הוא והיו לי הלויים לקיים מה שנאמר (תהלים יא) ה' צדיק יבחן וכו'.

משך חכמה במדבר פרק ח

(ו) קח את הלויים מתוך בני ישראל וכו'.
בפרשה זו, בדברי העגל נאמר שלוש
עשרה פעמים "בני ישראל", לרמז שהיו
ראויים לכליה עבור העגל, רק הלויים קנאו
לשמו יתברך, ונתכפר להם ב"ג מידות של
רחמים שהזכיר משה (שמות לג). וזה
(פסוק יט) "לכפר על בני ישראל".

מדות הראיה, תיקון

א. מי שמצייר בדעתו, שהוא מתקן את העולמות בעבודתו, ואינו יודע את
ערך נפשו ואת סדר הרוחניות הנפשית בכללה, הוא מלא הזיה ודמיונות
כזבים. אבל מי שיודע, שבכל תקון מוסרי, וכל מדה טובה, כל למוד הגון
וכל מעשה טוב, גם הקטן שבקטנים, ואפילו שיחה נאה, הוא מרומם את
הרוחניות שבנפשו, והרוחניות הלא היא יסוד כל מציאותה, ונמצא שע"י
הרמת הרוחניות שבנפשו מתרוממת כללות נפשו בהיותה, וההויה
הפרטית מתיחסת ביחוש קשר אמץ מאד אל ההויה הכללית, וממילא
בהתרוממות חלק אחד של ההויה, מתעלית היא ההויה כולה. ובה
מתקנים באמת עולמות עד אין חקר בכל דבר טוב. כשהולך האדם בדרך
הרעיון הזה דעתו מתרחבת ודמיונותיו הולכים ומתקרבים אל האמת.

ב. מה שהאדם יכול לתקן טוב
הוא שיחשוב בזה ואל יתירשל
מתיקונו, ומה שאין בידו לתקן
אל יתעסק בו תדיר.
ויקיים דאגה בלב איש יסיחנה
חדעתו, ויעסוק בתיקונו נפשו
ובתיקונו של עולמו, גבהירות
שכלית רוממה, עד כמה שידו
מגיעת, ויתקיים בו גול אל ד'
מעשיך ויכוננו מחשבותיך.